

Terugblik 2023,
vooruitblik 2024

DOE MEE MET NME

Jaarverslag 2023

Ook in 2023 hebben veel scholen en BSO's weer meegedaan met Natuur en Milieu Educatie (NME). We merken dat steeds meer scholen en gemeenten geïnteresseerd zijn in ons aanbod. Het is mooi en belangrijk dat zo veel mogelijk kinderen leren over natuur, duurzaamheid, klimaat en circulaire economie. Want zij zijn de boeren, bouwlieden, beleidsmakers en beslissers van de toekomst! In dit jaarverslag blikken we terug op 2023 met cijfers en door diverse projecten uit te lichten.

De cijfers

In 2023 hebben we gemeente Wierden als zevende gemeente in ons NME-netwerk mogen verwelkomen. Dat betekent dat alle 13 basisscholen en alle BSO's in Wierden gebruik kunnen maken van ons aanbod. Al met al kunnen nu 140 basisscholen met in totaal meer dan 20.000 leerlingen* gratis meedoen met NME!

We zijn trots dat er ook dit jaar weer meer leskisten zijn gebruikt op basisscholen en BSO's dan vorig jaar, maar liefst 290 in totaal. Met deze leskisten kunnen leerkrachten en pedagogisch medewerkers zelf op een geschikt tijdstip aan de slag met de lesmaterialen. Ook materiaalzendingen zijn weer goed aangevraagd.

Het gaat hierbij om 7 verschillende (gratis) materiaalzendingen: **de champignon-kweekemmer, oesterzwamkweekset, eetbare insecten, bloembollen, bloemenzaadjes, vogelzaad** en **moestuinzaden**. Ook hebben 56 scholen in de NME-gemeenten meegedaan met projecten zoals de buitenlesdag, de schooltuinfilm of de Warme Truiendag.

Ook hadden we projecten die voor alle scholen in Overijssel beschikbaar waren. Zo kregen 40 Overijsselse klassen een bijengastles, deden 19 scholen mee met Van Zaadje tot Boom en konden kinderen op 73 BSO's genieten van de Gezonde Smikkelweken.

40

klassen

Bijengastlessen

19

scholen

van Zaadje tot Boom

73

buitenschoolse opvang

Gezonde smikkelweken

CIJFERS 2023

290

Leskisten

170

Materiaalzendingen

56

Projecten

Feedback scholen

Na elke uitleenperiode versturen we een online feedbackformulier naar de scholen die een leskist hebben geleend. Zo kunnen wij doorlopend ons aanbod en het bestelproces verbeteren. 30 leerkrachten hebben via deze manier feedback gegeven. De leerkrachten zijn erg tevreden over de leskist zelf: 21 leerkrachten geven aan dat zij de leskist “goed” of “zeer goed” vonden, 22 leerkrachten zouden de leskisten aanraden aan een collega. De leerkrachten vinden de leskisten ook goed of zeer goed bij het niveau en de belevingswereld van de leerlingen passen: 23 leerkrachten gaven dit aan.

Een reactie van een leerkracht op de leskist Buitenwerk: “Super initiatief, echt top voor onze doeners!”. Een andere leerkracht over de leskist Papier maken: “Het was een leuke leskist en de kinderen gaan echt even terug in de tijd. Leuk!”

Vernieuwing leskistenaanbod:

Circulaire economie, waterleven en bomen

In 2023 is ons aanbod uitgebreid met drie leskisten over **Circulaire Economie**. De leskisten laten op een speelse manier zien hoe je met grondstoffen en materialen kunt omgaan: hoe kun je materialen zo ontwerpen dat ze na gebruik niet weggegooid hoeven te worden? Kun je spullen ook hergebruiken, weggeven, upcyclen, of recyclen in plaats van het weg te gooien? En hoe wordt organisch afval gecomposteerd? Vijftien klassen (groep 5 t/m 8) zijn in 2023 met de leskist aan de slag geweest.

Daarnaast hebben we bestaand aanbod vernieuwd. De leskisten Waterleven en Bomen zijn in een nieuw jasje gestoken en sluiten weer beter aan bij het onderwijs, de leerlingen en de vraagstukken van nu.

Gezonde Smikkelweken op de BSO

Maar liefst **73 BSO locaties** deden mee aan de Gezonde Smikkelweken. Tijdens de Gezonde Smikkelweken ontdekten kinderen op een speelse manier gezonde en duurzame voeding, door middel van spelletjes, proeven en zelf koken, van courgettecake tot bietenpizza's. De deelnemende BSO's ontvingen pakketten met verschillende groente activiteiten. Bij BSO De Beestenboel in Schuinesloot, Gemeente Hardenberg, gingen kinderen deze zomer met de Gezonde Smikkelweken op groente-ontdekkingstocht. De start van de Gezonde Smikkelweken werd hier officieel ingeluid door Alwin te Rietstap, wethouder gezondheid van de Gemeente Hardenberg, die het eerste pakket overhandigde en hiermee samen met de kinderen aan de slag ging. Ook in 2024 zullen we de Gezonde Smikkelweken weer aanbieden vanuit **Jong Leren Eten**.

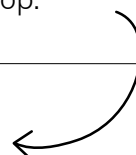
Iso-leren

Hoe verwarm en verlicht je je huis? Wat is aardgas eigenlijk? Waarom hoef je niet met je jas aan in de klas te zitten als het buiten koud is? In 2023 draaiden we een pilot voor Iso-leren, waarin leerlingen op onderzoek gaan om antwoorden te krijgen op de ze vragen. In de klas, thuis en in de buurt. Het project bestaat uit een drietal (doe-)lessen, waarvan de leerkracht er twee zelf geeft. Voor de derde

les komt een gastdocent langs, die verbonden is aan een energie-initiatief uit de buurt. "De kinderen vonden het leuk om de wijk in te gaan en daar te kijken hoe woningisolatie in de praktijk wordt toegepast," legt gastdocent Natalie uit, "ze telden huizen met zonnepanelen en onderzochten hoe een warmtecamera werkt." Wil je meer weten over Iso-leren, neem dan contact op.

Neem contact op met:

Evelien Verboom • e.verboom@natuurenmilieuoverijssel.nl

Van Zaadje tot Boom

In het project van Zaadje tot Boom verzorgen leerlingen (groep 5 t/m 8) hun eigen zaailing. Ze onderzoeken de groei en ontwikkeling van hun eigen boompje en leren waarom bomen belangrijk zijn voor mens, dier en plant. Het project bestaat uit vier lessen op school, waarbij er altijd een vrijwillig boomconsulent die veel van bomen afweet wordt gekoppeld aan de klas. De boompjes worden ter afsluiting door de kinderen geplant op of rondom de landelijke boomfeestdag in november. In 2023 deden in Overijssel 17 basisscholen en 2 BSO's mee met Van Zaadje tot Boom. Gezamenlijk hebben zij maar liefst 424 bomen geplant! Interesse in het project van Zaadje tot Boom?

Neem contact op met:

Peter Adema • p.adema@natuurenmilieuoverijssel.nl

Adviseurs van de Toekomst

voor het voortgezet onderwijs

Hoe breng je duurzame streekproducten aan de man? En hoe ziet de circulaire wijk van de toekomst eruit? Zomaar een greep uit de vraagstukken waar de leerlingen die meededen aan Adviseurs van de Toekomst zich afgelopen jaar vastbeten. De leerlingen vormden een adviesbureau en gingen aan de slag met een echte opdracht voor een echte opdrachtgever.

Ook dit jaar konden de scholen weer kiezen voor de thema's Ruimte voor de Vecht, Gezond & Duurzaam Voedsel, Circulaire Economie en Nieuwe Energie Overijssel. Aan het einde van het schooljaar presenteerden zij hun adviezen op het eindevenement in het provinciehuis. In totaal deden 58 klassen mee. Heeft jouw gemeente interesse in dit project?

Neem contact op met:

Ilse Jansen • i.jansen@natuurenmilieuoverijssel.nl

Vooruitblik 2024

Nieuwe gemeente: Zwolle

In 2024 mogen wij gemeente Zwolle verwelkomen in ons netwerk. In Zwolle hebben we een mooie samenwerking opgezet tussen de NME-ambtenaren en ons netwerk. Hierdoor kunnen alle kinderen in Zwolle (ruim 60 basisscholen en minstens zo veel BSO's) onze leskisten en materiaalzendingen gebruiken.

Insectenweek

De insectenweek is in verschillende landen al een begrip. Samen met Inflora, die in Raalte al succesvolle insectenweken organiseerde, halen we de insectenweek naar Overijssel. In 2024 organiseren we in Twente kennislabs voor docenten om ze alle handvatten te geven voor een succesvolle insectenweek met de hele school. We laten ze zien welke materialen geschikt zijn om in deze week te gebruiken, zoals leskisten, gastlessen, excursies en doe-opdrachten. Meer weten? Neem contact op met **Ilona Dijkman** via i.dijkman@natuurenmilieuoverijssel.nl

Docentenpanel

We gaan in 2024 bezig met een kwaliteitsslag van het educatie-aanbod. Voor de doelgroep Primair Onderwijs gaan wij een docentenpanel oprichten dat ons kan helpen ons aanbod nog beter te maken. Ook het verbeteren van de website www.nmeoverijssel.nl, ontwikkelen van een online les over wilde bijen en ontwikkelen van wervende flyers staan op de planning.

Whole school approach

Daarnaast gaan we ons specialiseren in de Whole School Approach, waarmee we scholen structureel en vraaggericht kunnen ondersteunen bij verduurzaming van het onderwijs. Ben je als gemeente hierin geïnteresseerd?

Neem contact op met **Annemieke van Dongen**, a.vandongen@natuurenmilieuoverijssel.nl

OP PAD MET
onze leskist
waterleven

Ondersteuning schooltuinieren voor gemeenten

Vanuit de alliantie schooltuinen zijn wij aangesteld als regioanjager waardoor we ruimte hebben om schooltuinieren in jouw gemeente verder te helpen. Heb je vragen of wil je in gesprek over kansen voor jouw gemeente?

Neem dan contact op met **Hannelore Börger**,
h.borger@natuurenmilieuoverijssel.nl

Boerderijeducatie

Vanuit Jong Leren Eten ondersteunen wij de twee samenwerkingsverbanden van boerderijeducatie, Kiekeboer'n en Meesterboeren. Zo konden scholen in 2023 gratis kennismaken met boerderijeducatie en een leerzame praktijkles volgen op de boerderij.

Meer weten over boerderijeducatie?

Ga dan naar www.boerderijeducatieoverijssel.nl

Over NME Overijssel

NME Overijssel is onderdeel van Natuur en Milieu Overijssel. Natuur en Milieu Overijssel zet zich in om samen met overheden, bedrijven en organisaties Overijssel mooi en duurzaam te maken. En daar is educatie een belangrijk onderdeel van. Want: jong geleerd, is oud gedaan. We werken zowel landelijk als provinciaal samen met andere NME organisaties om van elkaar te leren, samen op te trekken en aan te sluiten bij actuele ontwikkelingen. Zo werkt NME Overijssel intensief samen met de NME centra in Overijssel en zijn we aangesloten bij het landelijke NME netwerk van vereniging GDO (Gemeenten voor duurzame ontwikkeling).

Ons educatieteam bestaat momenteel uit:

- Hannelore Börger • Annemieke van Dongen • Anke Haaksma • Ewoud van Haaften
- Angelien Hoppen • Daniëtte Kisjes • Peter Adema • Ilse Jansen • Ilona Dijkman • Astrid Beuker
- diverse stagiairs en vrijwilligers.

Kijk op www.nmeoverijssel.nl voor meer informatie of neem contact op met **Daniëtte Kisjes** via nme@natuurenmilieuoverijssel.nl of 038 425 0960.

